

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 1. Vtrum Consilium sit inquisitio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

ita quando non potest eo modo obtineri quo intendis, nisi per certum medium, necesse est illud eligere: nam tunc cetera non censentur utilia. Itaque qui efficaciter vult non solum saluus fieri, sed securissime saluus fieri, necesse est fugiat mundum, & eligat Christi consilia. Qui vult citissime fieri Theologus, necesse est eligat viam methodicam & compendiarium.

Hinc sequitur, si duo sint media æquæ utilia ad finem intentum consequendum, ex vi intentionis non posse alterum alteri præferri; sed necessarium est ut id fiat ob aliam causam, vel certe pro nudo arbitrio voluntatis.

Dico Secundò, Quando sunt plura media ad finem utilia, & finis non intenditur sub certo aliquo modo, non est necessarium eligere id, quod est utilissimum, sed potest eligi minus utile. Probatur, quia nullum ex his est determinatè necessarium ad finem, cum per quodvis ex illis possit obtineri. Confirmatur experientiâ in electione statuum: Etsi enim status consiliorum sit ad salutem utilissimum medium, non tamen omnes illum statum eligunt; quia sufficit illis, si aliquo modo possint salvi fieri.

Contrà Obijcitur Primò, Electio est appetitio præconsultati, teste Arist. 3. Ethic. c. 3. & 4. id est, eius quod per consultationem antè iudicatum est, ut ipse explicat. Atqui fieri nequit ut iudicium consultationis, quod est consultationis conclusio, sit de medio minus utili; nisi forte per errorem intellectus, quem hic excludimus: ergo fieri nequit ut medium minus utile eligatur, relictis utilioribus.

Secundò, In electione necesse est vnum præferri alteri in ordine ad finem; Nam electio est de duobus vel pluribus acceptatio vnius præ alijs, ut Aristot. docet lib. 3. Ethic. c. 3. ex ipso nomine Græco, προαίρεσις enim dicitur ἐκ τῶν ἀπορίων, id est, quod præ cæteris est eligendum.

Respondeo, Dupliciter fieri posse electionem inter plura media.

Primò, Ut in acceptatione mediorum solum habeatur ratio utilitatis ad finem; & sic fieri nequit ut quis eligat medium minus utile, relicto utiliori. Ratio est, quia medium minus utile, etiamsi per se consideratum sit utile ad finem, tamen comparatum cum medio utiliore non est utile, sed inutile; ac proinde fieri nequit ut præ altero acceptetur: nam inutile censetur malum: malum autem per se non potest appeti. Atqui hic modus propriè significatur nomine electionis apud Aristotelem. Vnde concedendum est, si nomen electionis strictè accipitur (scilicet pro appetitione vnius medij præ altero; habitâ solius utilitatis ad finem consideratione) fieri non posse ut eligatur medium minus utile, relicto utiliore. Sed passim non ita strictè hoc nomen accipitur; neque in electionibus faciendis hæc sola utilitas ab hominibus spectari solet.

Secundo igitur modo fieri potest electio inter plura media, ita ut præter utilitatē ad finem primarium, spectetur etiam utilitas ad alios quosdam fines, & sic eligatur medium minus utile ad finem præcipuum, relicto utiliore ad eundem finem. Sic æger eligit medicamentum suave, etsi minus efficax præ amaro efficaciore; quia non solum intendit sanitatem, sed etiam voluptatem. Sic multi eligunt statum matrimonij, relictis consilijs, quia non solum intendunt salutem, sed etiam commoda & voluptates huius vitæ; quas putant esse in matrimonio.

Hinc omnis error in electione status; cum enim in hac electione quisque hoc tantum spectare deberet; qui status consideratis omnibus circumstantijs, futurus ipsi videatur utilissimus ad suam salutem, & ad Dei gloriam; multa alia spectat tamquam fines quosdam saltem secundarios, quæ ad hanc tantum vitam pertinent, ut commoditates, honores, & similia; sicque fit ut medium salutis periculosum & minus utile præferat securo & utilissimo.

Quo modo necesse sit ut electio sit medij utilioris, & quo modo non.

Vnde error in electione.

Quid, si finis non intenditur sub certo modo.

17 Soluitur obijctio.

Q V Æ S T I O X I V.

De Consilio.

ARTICVLVS I.

Utrum Consilium sit inquisitio?

Conclusio est. Consilium est inquisitio seu quæstio quædam. Patet ex Arist. 3. Ethic. cap. 3. vbi dicit, omnem consultationem esse inquisitionem, non contrà. Idem docet Nemesius lib. de Homine, c. 34. & Damasc. lib. 2. de Fide cap. 22.

Nota Primò, Consilium seu Consultationem, quæ & Deliberatio dicitur, propriè esse inquisitionem mediorum ad finem utilium. Vnde continet varios actus intellectus, nempe considerationem causarum, effectuum, & circumstantiarum, quæ ad rectè iudicandum sunt necessariae. Ex hac inquisitione sequitur Iudicium, quod est effectus consilij, & versatur circa consilij conclusionem. Vtrum autem debeatur iudicium censei pars consilij, vt

vult Caiet. hoc loco; an effectus, parum refert. D. Thomas hoc loco dicit, iudicium esse post consilium, vnde videtur sentire non esse partem, sed effectum; idque magis est consentaneum communi modo concipiendi, & Aristot. 6. Ethic. cap. 9. & 11. vbi distinguit ἐπιλογίαν & γνῶμην, id est, bonam consultationem; & iudicium æqui & boni. Ratio est; quia consilium est inquisitio. Atqui inquisitio cessat accedente iudicio: ergo iudicium non est pars consilij. Deinde sæpè habetur consilium sine conclusione; ergo conclusio non est pars.

Aduerte tamen, nomine consilij sæpè intelligi iudicium; nam effectus appellantur nominibus causarum; vt cum dicimus, hoc est meum consilium.

Nota Secundò, Consilium propriè non conuenire Deo, quia Deus non inquit quid agendum; sed quidquid in quouis negotio per totam æternitatem

Consilium non conuenit Deo strictè.

Consilium seu Consultatio, quid.

Iudicium, quid.

Conuenit Angelis.

nitatem expedit facere, id ei ab aeterno cum omnibus circumstantijs est præfens. Secus de Angelis: non enim statim illis est præfens quid in omni negotio circa hominum gubernationem agendum; nam sæpè plurima sunt consideranda tum præsentia, tum futura, quæ Angelo non statim sunt obuia. Itaque & per se inquirunt; & Deum in dubijs consulunt, vt ex Scripturis colligitur. Si tamen consilium accipiatur pro iudicio de rebus agendis, quod iudicium in nobis est terminus consilij, sic tribuitur Deo in Script. ad Ephes. 1. Qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ.

ARTICVLVS II.

Vtrum Consilium sit de his, quæ sunt ad finem?

Consilium est de medijs, non de fine.

Conclusio est. Consilium tantum est de medijs, non autem de fine. Ita expressè Arist. 3. Ethic. c. 3. Nemescius & Damasc. supra. Ratio est; quia in omni deliberatione rerum agendarum, debet supponi aliquis finis, vnde tota deliberatio tamquam ex principio dependeat. Sicut in omni inquisitione veritatis speculatiuæ, necesse est supponi aliqua principia speculatiua, ex quibus inquisitio dicatur.

Dices, Interdum consultant homines, quidnam loco finis sit habendum, vtrum bona huius vitæ an futuræ; vtrum Deus Christianorum, an dii Gentium, vt patet 3. Regum 18. ergo etiam de fine est consultatio.

Potest esse consultatio de fine materiali.

Respondeo, Possè esse consultationem de fine materialiter considerato, id est, de rebus illis, in quibus ratio beatitudinis, vel boni humani sit constituenda. Sed in hac consultatione, beatitudo in communi supponitur tamquam finis, vnde ducatur consultatio; res autem illæ in quibus quaritur beatitudo, habent se per modum mediolorum; quia de illis fit inquisitio propter rationem formalem beatitudinis, sicut dictum est de electione. Nam eodem modo de his rebus est consultatio, quo electio, & contra.

ARTICVLVS III.

Vtrum consilium sit solum de ijs, quæ a nobis aguntur?

Affirmatur.

Concl. Consilium est solum de ijs quæ a nobis agenda sunt, vel ab ijs, quorum actiones quodammodo sunt in nostra potestate. Ita Aristot. Nemesc. & Damasc. supra. Consultamus enim de ijs quæ per seruos nostros sunt agenda, quibus possumus imperare: & de ijs quæ per amicos, quos possumus rogando inducere. Nemo autem consultat de ijs quæ nullo modo sunt in eius potestate, vt sic vel aliter fiant: vt de rebus necessarijs vel ipsi impossibilibus, quia frustra esset talis consultatio.

ARTICVLVS IV.

Vtrum consilium sit de omnibus quæ a nobis aguntur?

Conclusio est. Consilium non est de omnibus: sed solum de dubijs alicuius momenti. Probatur; quia nemo consultat de ijs, ad quæ naturâ vel arte est determinatus, vt ait Aristot. supra, v. g. Scriptor non consultat quomodo singulas formet litteras; similiter nemo de rebus minimis, vbi nihil refert, sic vel sic fiant.

Consilium est solum de Dubijs.

Notandum circa Resp. ad Primum non semper opus esse propriè dicta consultatione ad electionem; vt quâdo statim & per se est euidentis, quodnam ex medijs præstet ceteris in ordine ad finem, nam consultatio solum est de dubijs.

Electio fit subinde sine consultatione.

Dices, Quomodo ergo Aristot. 3. Ethic. cap. 3. ait idem esse consultabile & eligibile. Item electionem esse appetitum praconsultati.

Respondeo, Quia vix vmqûa fit propriè dicta electio, absque consultatione præuia, quæ vel tunc fiat, vel olim facta sit; etsi enim Scriptor nunc non deliberet de singulis litteris, olim tamen de singulis deliberatum est. Ratio est; Quia rarò fit vt propositis pluribus medijs, quæ antea non expendimus, statim primo obiectu nobis sit perspicuum, quodnam ex illis præstet in ordine ad finem. Itaque ferè semper opus est aliqua inquisitione, quamuis breui. In Angelis verò sapissimè fit electio sine consultatione. In Christo Domino numquam opus erat consultatione, quia statim omnia illi erant præsentia. Semper tamen ad electionem requiritur iudicium, quod in nobis est consilij terminus.

Angeli sepe non consultant. Christus nunquam.

ARTICVLVS V.

Vtrum consilium procedat ordine resolutorio?

Concl. Processus consilij fit secundum ordinem resolutorium. Notandum est, Resolutionem & compositionem propriè tantum habere locum in toto & partibus, siue essentialibus, vt sunt materia & forma; siue integrantibus, vt sunt partes mundi, corporis humani, &c. nam propriè ex solis partibus est compositio, & in eas solas fit resolutio. Ordo tamen seu modus quidam resolutionis & compositionis, etiam in alijs seruari potest, quæ etsi non se habeant vt totum & partes, tamen cum his habent quamdam analogiam, vt videmus in fine & medijs. Nam etsi finis non componatur ex medijs tamquam partibus, vel causis intrinsecis; tamen vt existat vel comparetur, necessaria sunt media tamquam cause naturæ priores, per quas obtineatur: sicut vt existat totum, necessaria sunt partes quibus constet. Itaque in consultatione seruatur ordo resolutorius; quia primò consideratur finis, quem volumus obtinere, tamquam totum quoddam completum. Deinde consideramus media, tamquam causas ad finis consecutionem necessarias; vnde finis resoluitur in media, tamquam suas causas.

6

In consultatione seruatur ordo resolutorius.

Dices,